

Beheerplan / –richtlijnen

Omvorming landbouwgrond naar vochtig hooiland

– Compensatieverplichting –

Bosgroep Zuid Nederland

Beheerplan/-richtlijnen
Omvorming landbouwgrond naar
vochtig hooiland
Hoeve Bellet, Cottessen

juni 2014

Opdrachtgever

W.A.P. Crombach

Cottessen 10C

6294 NE VIJLEN

t (043) 455 13 45

info@bellet.nl

www.bellet.nl

Opdrachtnemer

Bosgroep Zuid Nederland

Huisvenseweg 14

5591 VD Heeze

Postbus 106

5660 AC Geldrop

t (040) 2066360

f (040) 2066361

www.bosgroepen.nl

Colofon

Opdrachtgever: De heer W.A.P. Crombach
Titel: Beheerplan/-richtlijnen Omvorming landbouwgrond naar Vochtig hooiland
Status: Definitief
Datum: juni 2014

Collegiale toets: Ir. R. van den Burg
Contactpersoon: Ing. J.C.J. Truijen
Projectnummer: 14011866
Offertenummer: JT/14011866

© Coöperatieve Bosgroep Zuid-Nederland U.A, juni 2014

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
	1.1 Aanleiding	
2	Gebiedsbeschrijving	7
	2.1 Ligging en oppervlakte	
	2.2 Huidige situatie	
	2.3 Bodem en waterhuishouding	
	2.4 Cultuurhistorie	
3	Doelstelling	9
4	Inrichting- en beheermaatregelen	10
	4.1 Kwaliteitsimpuls op landschapsniveau	
	4.2 Instandhoudingsbeheer	
	4.3 Kwaliteit verhogend beheer op perceelsniveau	
	4.4 Doorkijk in de toekomst (> 10 jaar).	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Middels omvorming van de landbouwgronden, in eigendom van de familie Crombach naar natuur wordt al enige jaren actief bijgedragen aan de duurzame instandhouding van het cultuurlandschap met diverse kleinschalige landschapselementen in het gebied Cottessen. Met de inrichting van de graslanden, bosjes en een heg wordt het cultuurlandschap versterkt en wordt een bijdrage geleverd aan vergroting van het leefgebied van diverse zeldzame planten- en diersoorten als: Gewone dotterbloem, Reuzenpaardenstaart, Slanke sleutelbloem, Vuursalamander, Hazelmuis, Levendbarende hagedis en zeldzame Hangende zegge. Daarnaast neemt de beleefbaarheid van het hier aanwezige kleinschalige cultuurlandschap Cottessen, toe. Zoals bekend staat de familie Crombach welwillend tegenover de inrichting van hun gehele eigendom tot natuurterrein. In 2012 is 3,66 ha van de nog aanwezige landbouwenclave (totaal ca. 10 ha) rondom Hoeve Bellet ingericht als natuur.

Vanwege het wegvallen van inkomsten uit de landbouw is het daarbij noodzakelijk de camping te kunnen uitbreiden.

De provincie Limburg wil meewerken aan de voorgenomen uitbreiding mits dezelfde oppervlakte wordt omgevormd tot natuur (omvorming landbouwgrond naar Vochtig hooiland) (kaart 1).

Ter info: De familie Crombach is voornemens de na omvorming nog overblijvende landbouwgronden welke in eigendom zijn, ook in te zetten voor omvorming naar natuur (ca. 3-3,50 ha.).

Kaart 1 - Uitbreiding camping (rood) en omvorming landbouw naar natuur (groen)

De provincie Limburg heeft de familie Crombach gevraagd een beheerplan/–richtlijnen voor het beheer van het in te richten Vochtig hoiland op te stellen met een doorkijk voor het beheer naar de toekomst (> 10 jaar).

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Ligging en oppervlakte

Het om te vormen perceel maakt deel uit van hoeve Bellet. Deze hoeve stamt oorspronkelijk uit 1732 en is gelegen ten noordoosten van Cottessen, in het uiterste zuidoosten van Zuid-Limburg. Het terrein wordt begrensd door de Belliterweg, de Heimansgroeve, de Belletbeek en de Geul. Het om te vormen perceel heeft een totale oppervlakte van ca. 0,36 ha. Op deze oppervlakte wordt de verdere ontwikkeling van vochtig hooiland nagestreefd. De inrichting vindt plaats op kadastraal perceel Vaals G148 (ged.).

2.2 Huidige situatie

Het gebied omvat een oppervlakte van ca. 100 ha bijna geheel bestaande uit (schraal)graslanden. Bijzonder zijn de talrijke bronbeekjes met drassige hooilandjes, zeggenmoerasjes, natte struwelen, bronbosjes en brongraslanden. De Belletbeek, die aan de noordzijde langs de in te richten percelen loopt, is een dergelijke bronbeek. Deze beek stroomt door bronbosjes en is leefgebied van de Vuursalamander. Daarnaast komen er langs de bronbeek diverse amfibieën voor, waaronder Alpenwatersalamander, Vinpootsalamander en Vroedmeesterpad. Rondom Hoeve Bellet groeien struwelen, bosranden en struweelgraften. Deze elementen bieden een leefgebied aan Hazelworm, Levendbarende hagedis en Hazelmuis. Het terrein heeft een belangrijke functie in het provinciale plan. Onder andere vanwege de landschappelijke gaafheid van een eeuwenoud cultuurlandschap. In de boomgaard ten noorden van de hoeve broeden de zeldzame Grauwe klauwier en Gekraagde roodstaart.

Inventarisatiegegevens van de Provincie Limburg geven aan dat er plantensoorten van brongebieden en schraalgraslanden in de directe omgeving van de graslanden van Hoeve Bellet aanwezig zijn; Gewone dotterbloem, Reuzenpaardenstaart, Slanke sleutelbloem, Bittere veldkers, Veldrus, Blauwe knoop en Paarbladig goudveil.

2.3 Bodem en waterhuishouding

Het plangebied heeft een uitermate rijk reliëf, van 120m +NAP aan de westzijde langs de Geul tot 220m + NAP aan de oostzijde langs de onderrand van het Vijlenerbos. Door dit reliëf is de bodemtypologie moeilijk te omschrijven. Aan de westzijde langs de Geul dagzomen plaatselijk Carboongesteentes. Daar komen harde zandsteenlagen met schalies aan de oppervlakte. Geheel aan de oostzijde, en hoger op de helling gelegen, liggen vuursteeneluviumgronden. Hierbij is alle kalk opgelost en verspoeld waarbij enkel de harde vuursteenknollen resteren als residu. Door vermenging met löss zijn deze plaatselijk nog redelijk doorwortelbaar. Lager op de helling worden kalksteenformatie met Gulpens Krijt aangetroffen. Centraal in gebied (de gronden van Beversberg) is een landbouwkundige enclave gelegen, hierin is de bodem nog dusdanig goed ontwikkeld met een bergbriklaag dat akkerbouw mogelijk is. Het terrein heeft overwegend een bodemgesteldheid met in situ gelegen lösslagen op een ondergrond van glauconiethoudende klei en zandlagen. Deze horen tot de formatie van Vaals en zijn afgedekt door een dunne laag zavel en lichte kleien, of plaatselijk ook leem. Doordat deze in helling liggen zijn de gronden vermengd geraakt. Deze glauconiethoudende bodems zijn matig doorwortelbaar tot een diepte van 40 á 50 cm. Bodemtypes uit glauconiet klei zijn slecht doorlatend.

De regio heeft ook nog eens landelijk de hoogste jaarlijkse neerslagsom. Op het hoger liggende plateau zijgt veel regenwater in. Dit water heeft maar een korte verblijfsduur. Op de lager liggende helling treedt het uit als kwelwater. De omgeving kent een groot aantal bronmilieus met uittredend kalkrijk kwelwater.

2.4 Cultuurhistorie

De Bellehoeve is in 1732 gebouwd in opdracht van de overste van het nonnenklooster in Burscheidt. Tot 1989 behoorde de Bellet boomgaard, Heimansgroeve en de Geulweiden nog tot het eigendom van de Hoeve.

De dorpen Camerig en Cottessen en het tussen liggende landschap zijn in 1969 aangewezen als Rijksbeschermd dorpsgezicht. Het gebied valt hierdoor onder de Monumentenwet 1988 en is een Rijksmonument. Het gebied tussen Camerig en Cottessen kent een weinig veranderd verkavelingspatroon sinds 1830.

De Indicatieve Kaart Archeologische Waarde (IKAW) begrenst het perceel met hoge verwachtingswaarden ten aanzien van archeologische resten.

3 Doelstelling

Middels omvorming van de gronden naar natuur wil de familie Crombach bijdragen aan het waardevolle cultuurlandschap met diverse kleinschalige landschapselementen. Met de omvorming naar vochtig hooiland wordt het cultuurlandschap versterkt en wordt een bijdrage geleverd aan vergroting van leefgebied voor diverse zeldzame planten- en diersoorten als: Gewone dotterbloem, Reuzenpaardenstaart, Slanke sleutelbloem, Vuursalamander, Hazelmuis, Levendbarende hagedis en zeldzame Hangende zegge. Daarnaast neem de beleefbaarheid van het kleinschalig cultuurlandschap toe.

4 Inrichting- en beheermaatregelen

4.1 Kwaliteitsimpuls op landschapsniveau

Het optimaliseren van de hydrologische situatie is van groot belang voor het beheertype: "Vochtig hooiland". Hierbij spelen zaken als:

- Tegengaan van ontwatering
- Herstellen van de grondwaterinvloed en
- Zorgen voor een goede waterkwaliteit.

Door de eigenaar kan aan voorgaande zaken positief worden bijgedragen door de nog aanwezige landbouwpercelen om te vormen naar natuur. Door uitbreiding van de oppervlakte en/of door verbinding met vochtige hooilanden in de omgeving wordt het gebied versterkt.

4.2 Instandhoudingsbeheer

In de noordwest hoek van het rechts naastgelegen perceel is een bronkop aanwezig. Deze bron zorgt voor permanent vochtige omstandigheden. Het uittredende water is kalkrijk kwelwater. Samen met het instellen van een verschralingbeheer van twee keer per jaar maaien ontstaan hier kansrijke omstandigheden voor nat soortenrijk grasland met soorten als: Dotterbloem, Moerasrolklaver, Moerastreepzaad, Kale jonker, Moerasspirea, Veldrus, Bosbies en Brede orchis. Naast de jaarlijkse maaibeurt in het kader van beheer wordt er een extra maaibeurt uitgevoerd met als doel het terrein te verschrallen.

Voor de instandhouding van het beheertype "Vochtig hooiland" worden de volgende beheerswerkzaamheden uitgevoerd:

- 1 x jaar maaien en afvoeren in de periode eind juli – half september. Eind juni 2014 wordt het perceel door een ecooloog gemonitord. Uit deze monitoring moet blijken of en hoelang 2 x jaar maaien en afvoeren, in de tweede helft van juni en in september/oktober, noodzakelijk zal zijn.
- Na- en voorbeweiden is mogelijk wanneer de draagkracht van het terrein dit toelaat. Advies hieromtrent wordt in het monitoringsverslag opgenomen.
- Bemesten wordt afgeraden. Bemesten met ruige mest of kalk is alleen toegestaan wanneer dit voor de instandhouding van dit beheertype noodzakelijk is (monitoringsverslag).
- Aanwezige bosopslag jaarlijks verwijderen.
- Voor het maaien wordt aangepaste maaiapparatuur gebruikt, aangepast aan de draagkracht van het terrein.

4.3 Kwaliteit verhogend beheer op perceelsniveau

- Er wordt gemaaid met een machine waarmee geen insecten en ander kleine fauna worden opgezogen.
- Afhankelijk van de voedselrijkdom wordt 2 x jaar gemaaid en afgevoerd als onderdeel van het verschralingsbeheer.
- Jaarlijks worden op wisselende plekken 5-10% van de oppervlakte niet gemaaid.

- Er worden geleidelijke overgangen gecreëerd naar aangrenzende terreintypen, via bijvoorbeeld ruigte of struweel. Ruigtezomen worden periodiek gemaaid, bijvoorbeeld eens in de 4 jaar.

4.4 Doorkijk in de toekomst (> 10 jaar).

Om een doorkijk naar de toekomst te geven wordt het perceel en ook de naastliggende percelen eind juni 2014 gemonitord. Deze monitoring wordt om de 6 jaar herhaald om de ontwikkelingen te volgen en bij te kunnen sturen in het beheer.

De verslaglegging van de monitoring in juni 2014 wordt bij dit beheerplan/-richtlijnen gevoegd.